

رابطه معنویت و عزت نفس با پذیرش اجتماعی دانشجویان

مهناز سربند^۱، علی اکبر صلاحی^۲

^۱ دانش آموخته مقطع کارشناسی رشته روان شناسی دانشگاه آزاد اسلامی، واحد یادگار امام (ره) - شهرری.
^۲ مدرس و مشاور دانشگاه، گروه روان شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد یادگار امام خمینی (ره) - شهرری.

نام نویسنده مسئول:

مهناز سربند

تاریخ دریافت: ۱۳۹۸/۱۲/۴

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۹/۲/۱۳

چکیده

تحقیق حاضر با هدف بررسی معنویت و عزت نفس با پذیرش اجتماعی دانشجویان روان شناسی مقطع کارشناسی دانشگاه یادگار امام (ره)، سال تحصیلی ۹۹-۹۸، با روش پژوهش کمی و از نوع همبستگی بود. ۷۳ نفر بعنوان نمونه و به صورت دردسترس انتخاب شدند. در این پژوهش از آزمون‌های معنویت پاریسیان و دانیینگ، عزت نفس روزنبرگ و پذیرش اجتماعی مارلو و کروان استفاده شد. داده‌های بدست آمده با روش تحلیل عاملی و همبستگی پیرسون مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. نتایج در تحلیل همبستگی نشان داد sig. بدست آمده در سطح $(p < 0/05)$ ، برای فرضیه اصلی به ترتیب ۰/۴۵ و ۰/۲۰۵ بود، لذا فرضیه اصلی معنادار نیست، اما برای متغیر معنویت و پذیرش اجتماعی برابر ۰/۴۹ و برای متغیر معنویت و عزت نفس برابر ۰/۰۰۱ بود. در نتیجه فرض رابطه مثبت و معنادار بین این متغیرها یافت شد. در بررسی رابطه متغیر عزت نفس و پذیرش اجتماعی sig. بدست آمده برابر ۰/۳۸۵ بود، در نتیجه رابطه معناداری یافت نشد. در روش تحلیل عاملی نیز sig. بدست آمده در سطح $(p < 0/05)$ ، برای متغیر عزت نفس و پذیرش اجتماعی، برابر ۰/۲۰۵ بود که در این روش رابطه معناداری میان این متغیرها حاصل نشد.

واژگان کلیدی: پذیرش اجتماعی، معنویت، عزت نفس.

مقدمه

یکی از جنبه‌های مهم رشد انسان، فرآیند اجتماعی شدن اوست. ذاتی بودن زندگی جمعی در انسان‌ها، ضرورت تماس با دیگران را به عنوان امری گریزناپذیر جلوه می‌دهد. رشد اجتماعی متضمن ارتباط سالم و منطبق با موفقیت در افراد است. هماهنگ شدن با خود و محیط پیرامون برای هر موجود زنده یک ضرورت حیاتی است و تلاش روزمره همه آدمیان حول همین محور هماهنگ شدن با جامعه می‌چرخد (ناصری، ۱۳۹۵). انسان زمانی می‌تواند بعنوان عضوی تأثیرگذار در جامعه عمل نماید که ابعاد گوناگونی که در شکل‌گیری سلامت روانی او نقش دارند و متعاقب آن بر کیفیت زندگی او اثر گذار است را بخوبی شناخته و در جهت بهبود و رشد آنها حرکت کند. می‌توان اذعان نمود دو مؤلفه عزت نفس و معنویت که از ابعاد مهم سلامت روان به شمار می‌آیند، بر پذیرش اجتماعی افراد نقش مهمی را ایفا می‌کنند (نگارنده). پذیرش اجتماعی فرایندی است که به انسان، شیوه‌های زندگی کردن در جامعه را می‌آموزد، و به او شخصیت می‌دهد و توانایی‌هایش را در جهت ایفای وظایف فردی می‌آموزد و به عنوان عضو تأثیر گذار جامعه توسعه می‌بخشد (موقر افضلی، ۱۳۹۵). از آنجا که معنویت در زمینه‌های گوناگون به کار می‌رود و ریشه در ابعاد مختلف دارد تعریف آن مشکل است.

معنویت در واقع نحوه نگرش و روبرو شدن با جهان هستی است که شخصی را قادر می‌سازد با آرامش و رضایت زندگی کند، اما در یک تعریف جامع‌تر و دقیق‌تر معنویت را به عنوان تلاشی در جهت پرورش حساسیت نسبت به خویشتن، دیگران، موجودات غیرانسانی و نیروی برتر، خدا یا کندوکاوی در جهت آنچه که برای انسان شدن مورد نیاز است و جستجو برای رسیدن به انسانیت کامل دانسته‌اند (محمدی و عباسیان، ۱۳۸۹).

عزت نفس در واقع همان تصویر ذهنی مثبت فرد از خود است، جایگاه اتکا و ارزشی که برای عملکرد و توانایی‌هایش قائل است. او در طول زندگی با موانع و مشکلات بسیاری مواجه است که با تکیه بر نیرو و توانایی‌هایش می‌تواند بهترین انعطاف را از خود نشان داده و خود را با شرایط و محیط پیرامون تطبیق دهد و بدینوسیله احساس رضایت و ارزشمندی را در خود به خوبی نهادینه کند (نگارنده).

پژوهش حاضر منظر هدف از نوع بنیادی می‌باشد. سعی بر آن بود که با بررسی دو مؤلفه معنویت و عزت نفس که بر کیفیت زندگی ونحوه عملکردهای درونی و بیرونی هر فرد نقش مهمی را ایفا می‌کند و همین طور به اهمیت شناخت و ضرورت ارتقای این مؤلفه‌ها و کاربرد آن در زندگی روزمره و در دایره ارتباط با سایر افراد در جامعه پرداخته شود. یافته‌های پژوهشی مشابه با تحقیق حاضر حاکی از آن بود که هر یک از مؤلفه‌های معنویت، عزت نفس و پذیرش اجتماعی با دیگر مؤلفه‌های مورد بررسی در این تحقیقات همچون سرسختی و تاب‌آوری، بلوغ اجتماعی، خودکارآمدی، سبک‌های اسنادی، ویژگیهای شخصیت، کیفیت زندگی، تفکر انتقادی، شادکامی و خلاقیت و غیره دارای ارتباط معنادار یا از نوع مثبت و یا معکوس و یا در نهایت به عدم رابطه معنادار ختم شده است. با گسترش جوامع امروزی و پیشرفت تکنولوژی بسیاری از روابط‌های بشری با پیچیدگی‌هایی روبرو می‌شود، فقدان باور به ارزش‌های درونی و والای انسانیت، عدم اطمینان به خود و درک و دریافت درست از استعدادها می‌تواند خسارات جبران ناپذیری بر بهزیستی زندگی فرد و روابطش (اعم از عاطفی، خانوادگی، اجتماعی) بجا گذارد. ممکن است حتی چنین فردی در معرض بحران هویت قرار گیرد، بدین ترتیب احساس رضایتمندی و خشنودی در او تنزل می‌یابد و ناتوانایی‌ها در او فراگیر می‌شود و در نتیجه با عدم مقبولیت از سوی جامعه مواجه می‌شوند. چنین فضایی او را نه تنها از جامعه که از خویش دور و طرد می‌سازد. حال هر چقدر فرد به توانایی‌ها و استعدادهای خود واقف شود، استقلال عمل پیدا کرده و عزت نفس بالاتری را تجربه می‌کند، اهداف‌هایش را به روشنی تعیین و در جهت نیل به آنها به خوبی عمل می‌کند، فرد با باور به ارزش‌های درونی و رسیدن به معنا در زندگی و داشتن کشش‌های معنوی چون ایمان به خدا از چالش‌ها و موانعی که در زندگی با آنها روبرو می‌شود با دید شفاف اقدام به مبادرت در یافتن بهترین راه حل یا راه‌های جایگزین می‌کند. و با رشد و تکامل مهارت‌ها به سازگاری موافق با محیط اجتماعی دست می‌یابد (نگارنده).

در این راستا پژوهش‌هایی نیز تأثیر مؤلفه‌های معنویت و عزت نفس را در فضاهایی چون دانشگاه‌ها و سازمان‌ها و مدارس مورد توجه قرار دادند. پژوهش براون و همکاران^۱ (۲۰۱۳)، درباره رابطه معنویت و سلامت روان نشان داد که افراد دارای سطح

¹ Brow

بالاتر دینداری و بهزیستی معنوی می توانند کاهش بیماری روانی و عاطفی را تجربه کنند. مؤمنی و شهبازی (۱۳۹۱)، در ارزیابی رابطه معنویت، تاب آوری و راهبردهای مقابله‌ای با کیفیت زندگی دانشجویان، به این نتیجه دست یافتند که معنویت، تاب آوری و راهبرد مقابله‌ای هیجان مدار ۳۸ درصد واریانس کیفیت زندگی را پیش‌بینی کرد. با توجه به این که این متغیرهای پیش‌بینی کننده‌های معناداری برای کیفیت زندگی هستند، می‌توان با ایجاد چنین ظرفیت‌هایی کیفیت زندگی دانشجویان را ارتقاء بخشید. حسینی (۱۳۹۶)، در بررسی رابطه معنویت با ویژگی‌های شخصیتی دانشجویان دانشگاه رازی کرمانشاه، رابطه بین معنویت و پنج عامل شخصیت را تأیید کرد. حقیقی و معینی کربکندی (۱۳۹۴)، در تحقیقی که در کارکنان دانشگاه شهید بهشتی انجام دادند به بررسی رابطه معنویت در کار با خلاقیت کارکنان پرداختند، دریافتند میان معنویت در کار و خلاقیت کارکنان رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. به عبارت دیگر، چنانچه معنویت در کار افزایش پیدا کند، خلاقیت کارکنان نیز افزایش پیدا می‌کند. پژوهش نبوی، خرازی افرا و خرازی افرا (۱۳۹۳)، که به ارزیابی رابطه بین رشد معنویت و شادکامی دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم پزشکی تهران پرداختند، نشان داد، همبستگی بین رشد معنویت و شادکامی ($r=0.389$) است. این مقدار در سطح ($p < 0.01$) معنادار است و می‌توان گفت که بین این دو متغیر همبستگی مثبت و معنادار وجود دارد.

در تحقیقی که هیون یونگ و می‌کیونگ (۲۰۱۵)، با عنوان رابطه عزت نفس و سلامت روان با توجه به ذهن آگاهی دانشجویان انجام دادند به این نتیجه رسیدند که بین سلامت روان و عزت نفس با توجه به ذهن آگاهی همبستگی مثبت و معناداری وجود دارد. شانتیبالا دیوی^۳ و همکاران (۲۰۱۹)، به بررسی رابطه بین عزت نفس و رفتار پر خاشگرانه در جوانان پرداختند به این نتیجه رسیدند که در خرده مقیاسهای پر خاشگری، پر خاشگری جسمی و خصوصیت با عزت نفس از نظر رابطه منفی معنا دار بوده است. اما خرده مقیاسهایی مانند پر خاشگری کلامی و عصبانیت با عزت نفس همبستگی نشان ندادند. با این وجود، نمره کل پر خاشگری با عزت نفس همبستگی منفی معناداری داشت. علوی اندارجمی و صغری سینا (۱۳۹۸)، در ارزیابی بین هوش هیجانی و رضایت از زندگی با نقش میانجی عزت نفس در بین دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد نکا، اشاره کردند که بین هوش هیجانی با رضایت از زندگی و عزت نفس دانشجویان رابطه وجود دارد.

یار محمدیان (۱۳۸۵)، که به بررسی ارتباط خودپنداره و عزت نفس در دانشجویان خلاق و غیر خلاق پرداخت. تأیید کرد که عزت نفس یکی از ویژگی‌های مثبت شخصیت و تابع خودپنداره هر فردی است، به طوری که خودپنداره مثبت همراه با عملکرد موفقیت آمیز موجب عزت نفس بالا می‌گردد. رستمیان و رستمیان (۱۳۹۸)، با بررسی رابطه پذیرش اجتماعی و پر خاشگری در دانشجویان مهاجر به این نتایج دست یافتند که بین دو متغیر پذیرش اجتماعی و پر خاشگری رابطه معناداری وجود دارد. به این معنا که دانشجویانی که دارای مشکلات پذیرش اجتماعی بودند، دارای پر خاشگری و خشونت بیشتری بودند و بین این دو متغیر رابطه معکوس معناداری وجود داشت.

در مطالعات حق طلب و خدابنده لو (۱۳۹۴)، که به تأثیر آموزش ابراز وجود بر پذیرش اجتماعی و کاهش کمرویی دانشجویان پرداختند، نتایج نشان داد که آموزش ابراز وجود در ارتقای پذیرش اجتماعی و کاهش کمرویی مؤثر بود و ابزار وجود بیشترین تأثیر را بر کاهش کمرویی داشت. صالح صدق پور، محمودیان، سلمانیان (۱۳۸۸)، در مقاله خود به بررسی تأثیر آموزش آموزه‌های قرآنی بر بهبود پذیرش اجتماعی پرداختند به این نتیجه رسیدند، آموزش آموزه‌های قرآنی و تمرین‌های کارگاهی بر متغیر وابسته پذیرش اجتماعی تأثیر مثبت داشته است و بررسی داده‌های آماری بیانگر معنی دار بودن تغییرات در این شاخص است.

تحقیقات زحمت کش و شجاع (۱۳۹۴)، که به مقایسه کیفیت زندگی، پذیرش اجتماعی و رفتار منطقی بین دو گروه دختران فراری از منزل و دختران در خانواده پرداختند، نشان داده شد که بین متغیرهای پذیرش اجتماعی و کیفیت زندگی در بین دختران فراری به عنوان یک گروه آسیب پذیر اجتماعی رابطه معناداری مشاهده نشد. متغیرهای رفتار منطقی و کیفیت زندگی تنها در بین دختران فراری رابطه معناداری با یکدیگر داشته و در بین دختران خانواده هیچ گونه رابطه معناداری بین این دو متغیر مشاهده نشده است. متغیرهای پذیرش اجتماعی و رفتار منطقی در هر دو گروه دختران خانواده و دختران فراری رابطه معناداری با

² JH JM & kyung, Jung³ Shantibala Devi

یکدیگر نداشته‌اند. نتایج این تحقیق نشان داد که دختران فراری معمولاً از کیفیت زندگی پایینی برخوردار می‌باشند، آنها به دنبال تأیید اجتماعی از سوی دیگران بوده و بنابراین پذیرش اجتماعی بالایی دارند و میزان رفتارهای منطقی در آنان پایین تر است بنابراین می‌توان با ارائه آموزش‌های مناسب در سنن پایینتر و بخصوص در مدارس اقدامات پیشگیرانه‌ای به عمل آورد و همچنین با اجرای جلسات روان درمانی و مشاوره می‌توان از اقدام مجدد آنان برای فرار پیشگیری نمود.

در مجموع بررسی‌های صورت گرفته نشان داد مؤلفه‌های تحقیق حاضر در دانشگاه آزاد واحد یادگار امام خمینی (ره) تا کنون مورد توجه و ارزیابی محققین قرار نگرفته است. چنانچه تحقیق در این زمینه در واحدهای آموزشی مثل دانشگاهها اندک می‌باشد. مؤلفه های معنویت، عزت نفس، پذیرش اجتماعی در واحد دانشگاهی (دانشکده علوم انسانی- رشته روانشناسی) مورد آنالیز و تحلیل قرار گرفت (نگارنده).

در این تحقیق هدف آن بود که به بررسی رابطه بین معنویت و عزت نفس با پذیرش اجتماعی دانشجویان بپردازد. فرضیه اصلی که در پژوهش حاضر مورد بررسی قرار گرفت عبارت بود از اینکه بین معنویت عزت نفس با پذیرش اجتماعی آزمودنیها رابطه وجود دارد. با توجه به اظهارات این سؤال مطرح شد که آیا معنویت و عزت نفس بر پذیرش اجتماعی دانشجویان تأثیر دارد؟

روش

روش پژوهش حاضر کمی از نوع همبستگی بود. جامعه آماری این پژوهش، دانشجویان مقطع کارشناسی روانشناسی دانشگاه آزاد اسلامی واحد یادگار امام خمینی (ره)-شهرری بود که تعداد ۷۳ نفر بین سنین (۲۰-۵۰ سال) در سال تحصیلی (۹۸-۹۷) بعنوان نمونه انتخاب شدند. در این پژوهش از روش نمونه‌گیری غیرتصادفی و دردسترس برای جمع آوری اطلاعات استفاده شد. ابزار جمع آوری اطلاعات پرسشنامه بود که دراختیار دانشجویان قرار گرفت، پرسشنامه‌ها شامل، پرسشنامه معنویت (پارسیان، دانیینگ)، که به منظور ارزیابی اهمیت معنویت در زندگی افراد و سنجش ابعاد مختلف آن ساخته شده است. این مقیاس یک ابزار خود گزارشی است آزمودنی باید در یک طیف لیکرت ۴ درجه‌ای از کاملاً مخالفم تا کاملاً موافقم میزان مخالفت یا موافقت خود با هر یک از عبارات آن را مشخص سازد. پرسشنامه معنویت دارای ۲۹ عبارت بوده و ۴ زیرمقیاس خودآگاهی (۱۰ عبارت)، اهمیت اعتقادات معنوی در زندگی (۴ عبارت)، فعالیت‌های معنوی (۵ عبارت) و نیازهای معنوی (۹ عبارت) را می‌سنجد بعلاوه تهیه کنندگان پرسشنامه دو سؤال باز درباره تعریف معنویت و تأثیر معنویت بر سلامت و بهزیستی را نیز مطرح ساخته‌اند. روش نمره گذاری این آزمون گزینه کاملاً مخالفم = ۱، مخالفم = ۲، موافقم = ۳ و کاملاً موافقم = ۴ می‌باشد. پایایی این پرسشنامه با ضریب آلفای کلی آزمون ۰.۹۴ و ضریب آلفای زیر مقیاس خودآگاهی ۰.۹۱، اهمیت اعتقادات معنویت در زندگی ۰.۹۱، فعالیت معنوی ۰.۸۰ و نیازهای معنوی ۰.۸۹، گزارش شده است. سازندگان به منظور اطمینان از اعتبار محتوای پرسشنامه معنویت به مطالعه ادبیات موجود در این زمینه پرداخته و به چارچوب نظری مناسبی دست پیدا کردند سپس بر اساس این چارچوب نظری پرسشنامه حاوی ۳۵ عبارت را طراحی کردند.

پرسشنامه عزت نفس روزنبرگ این مقیاس که برای اندازه گیری عزت نفس تهیه شده، دارای اعتبار و روایی بالایی است و شامل ۱۰ عبارت است که ۵ عبارت آن به شکل مثبت و پنج عبارت به صورت منفی ارائه شده است. هر عبارت ۵ گزینه به شکل کاملاً موافقم، موافقم، مخالفم و کاملاً مخالفم دارد. شیوه نمره گذاری سؤالات به صورت لیکرت چهارگزینه‌ای از کاملاً مخالفم (۰)، مخالفم (۱)، موافقم (۲) و کاملاً موافقم (۳) می‌باشد و برخی از پرسش‌ها به صورت معکوس نمره‌گذاری می‌شود. دامنه نمرات از صفر تا ۳۰ است و نمره بیشتر نشان دهنده عزت نفس بالاتر است. آلفای کرونباخ در مطالعه‌ای که بر روی دانشجویان دختر انجام گرفته بود ۰.۹۳ بدست آمد و در بررسی پایایی بازآزمایی آزمون ضریب همبستگی ۰.۸۵ بود.

پرسشنامه پذیرش اجتماعی مارلون کراون این آزمون دارای ۳۳ عبارت است و آزمودنی باید با انتخاب یکی از گزینه‌های بله یا خیر موافقت و مخالفت خود با هر یک از عبارات آن را مشخص نماید. پاسخ‌های آزمودنی‌ها بوسیله کلید مقیاس تطبیق داده می‌شود و جمع مطابقت پاسخ‌ها با کلید مقیاس نتیجه کلی را برای هر فرد مشخص می‌کند. مارلون و کراون، ضریب همسانی درونی پرسشنامه پذیرش اجتماعی را ۰.۸۸ و پایایی حاصل از روش بازآزمایی آن را ۰.۸۹ گزارش کردند. همبستگی مثبت معنادار مقیاس پذیرش اجتماعی با خود ارزیابی‌های مساعد مانند شادکامی و رضایت از زندگی و اخلاقیات حاکی از اعتبار، همزمان این

مقیاس است، از طرف دیگر میان امتیاز آزمودنی در این مقیاس و نشانه‌های فقدان سلامت روان همبستگی منفی معناداری دیده می‌شود که بیانگر نیاز این افراد به تأیید دیگران است.

در این پژوهش از روش‌های آماری توصیفی و استنباطی جهت تحلیل داده‌ها استفاده شد. در روش آمار توصیفی برای تحقیق حاضر از نما، میانه، میانگین، انحراف معیار برای تحلیل اطلاعات گردآوری شده استفاده شد. در روش آمار استنباطی برای تحلیل فرضیه اصلی از روش تحلیل عاملی استفاده شد. همچنین برای بررسی رابطه فرضیه‌های فرعی تحقیق حاضر از روش همبستگی پیرسون استفاده شد. برای توصیف و تحلیل داده‌های آماری در این پژوهش از نرم افزار آماری SPSS نسخه ۱۶ استفاده شده است.

یافته‌ها

در این بخش یافته‌های پژوهش در دو قسمت تنظیم شده است. یافته‌های توصیفی (فراوانی، میانه، میانگین، مد، انحراف معیار). در بخش دوم یافته‌های آمار استنباطی (ضریب همبستگی پیرسون برای سه فرضیه فرعی و تحلیل آماری فرضیه اصلی) که مجموعاً در جداول نشان داده شده است.

جدول شماره ۱-آمار توصیفی

		Gender	Qualify	age
N	Valid	73	73	73
	Missing	0	0	0
Mean		1.15	1.64	1.29
Median		1.00	2.00	1.00
Mode		1	2	1
Std. Deviation		.360	.482	.565
Sum		84	120	94

در جدول شماره ۱ یافته‌های توصیفی شامل میانگین، میانه، مد، انحراف معیار که برای هریک از مؤلفه‌های جنسیت و تأهل و سن می‌باشد را نشان داده است.

جدول شماره ۲ تحلیل واریانس معنویت، عزت نفس، پذیرش اجتماعی

		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
selfsteem	Between Groups	364.843	15	24.323	1.349	.205
	Within Groups	1028.034	57	18.036		
	Total	1392.877	72			
spirituality	Between Groups	1994.055	15	132.937	1.882	.045
	Within Groups	4026.109	57	70.633		
	Total	6020.164	72			

با توجه به یافته‌های جدول شماره ۲، مقدار f بدست آمده برای متغیر عزت نفس برابر $۱/۳۴۹$ می‌باشد که با توجه به مقدار Sig. مشاهده شده ($p=۰/۲۰۵$) مشخص شد، این رابطه در سطح ($p<۰/۰۵$) معنی‌دار نیست. بنابراین فرض صفر تأیید و فرض پژوهش رد شد. اما مقدار f بدست آمده برای متغیر معنویت $۱/۸۸۲$ می‌باشد، که با توجه به مقدار Sig. مشاهده شده ($p=۰/۴۵$) مشخص شد، این رابطه در سطح ($p<۰/۰۵$) معنی‌دار است. در کل تحلیل واریانس فرضیه صفر تأیید و فرضیه پژوهش رد شد.

جدول شماره ۳ همبستگی پیرسون - معنویت و پذیرش اجتماعی

		spirituality	social acceptance
spirituality	Pearson Correlation	1	.232*
	Sig. (2-tailed)		.049
	N	73	73
social acceptance	Pearson Correlation	.232*	1
	Sig. (2-tailed)	.049	
	N	73	73

در جدول شماره ۳ به رابطه بین معنویت و پذیرش اجتماعی آزمودنی‌ها پرداخته شد، ملاحظه شد ضریب همبستگی پیرسون بین معنویت و پذیرش اجتماعی ($r=0/232$) می‌باشد. ضریب همبستگی بدست آمده از نظر آماری معنی دار است. و مقدار Sig. مشاهده شده از مقدار بحرانی در سطح $0/05$ کوچکتر است. بنابراین با ۹۵ درصد اطمینان رابطه معناداری بین دو متغیر عزت نفس و معنویت وجود دارد. در نتیجه فرضیه صفر رد و فرضیه پژوهش مورد تأیید است.

جدول شماره ۴ همبستگی پیرسون - عزت نفس و پذیرش اجتماعی

		social acceptance	selfsteem
social acceptance	Pearson Correlation	1	.103
	Sig. (2-tailed)		.385
	N	73	73
selfsteem	Pearson Correlation	.103	1
	Sig. (2-tailed)	.385	
	N	73	73

در جدول شماره ۴ به رابطه بین عزت نفس و پذیرش اجتماعی آزمودنی‌ها پرداخته شد، ملاحظه شد ضریب همبستگی پیرسون ($r=0/103$) بدست آمده در سطح $0/05$ معنی دار نیست، بنابراین فرضیه صفر تأیید و فرضیه پژوهش رد شد.

جدول شماره ۵ همبستگی پیرسون - معنویت و عزت نفس

		selfsteem	spirituality
selfsteem	Pearson Correlation	1	.383**
	Sig. (2-tailed)		.001
	N	73	73
spirituality	Pearson Correlation	.383**	1
	Sig. (2-tailed)	.001	
	N	73	73

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

در جدول شماره ۵ به رابطه بین معنویت و عزت نفس پرداخته شد. ملاحظه شد ضریب همبستگی پیرسون بین عزت نفس و معنویت ($r=0/383$) می‌باشد. مقدار Sig. مشاهده شده در سطح $0/05$ معنی دار است. بنابراین با ۹۵ درصد اطمینان رابطه معناداری بین دو متغیر عزت نفس و معنویت وجود دارد. در نتیجه فرضیه صفر رد و فرضیه پژوهش مورد تأیید است.

بحث

پژوهش حاضر با هدف بررسی رابطه معنویت و عزت نفس با پذیرش اجتماعی دانشجویان انجام شد. یافته‌های پژوهش نشان داد بین معنویت و پذیرش اجتماعی دانشجویان رابطه مثبت و معنادار وجود دارد اما بین مؤلفه عزت نفس و پذیرش اجتماعی

دانشجویان رابطه معناداری یافت نشد. یافته های حاصل در این پژوهش با نتایج بدست آمده در سایر پژوهش های انجام گرفته از نظر جامعه و نمونه آماری همینطور شیوه اجرا تفاوت هایی دارد همچنین با بخشی از تحقیقات انجام گرفته همخوانی داشت و با تعدادی دیگر ناهمخوان بود.

پژوهش ثمری و محمودی (۱۳۸۵)، که به بررسی تأثیر شرکت در مراسم اعتکاف بر عزت نفس و پذیرش اجتماعی دانشجویان پرداختند، نشان داد مراسم اعتکاف باعث افزایش معنی دار عزت نفس دختران شرکت کننده شده است اما در متغیر پذیرش اجتماعی تفاوت از نظر آماری معنی دار نبود، با توجه به یکی بودن متغیر وابسته (پذیرش اجتماعی) در این پژوهش با پژوهش حاضر و حاصل شدن نتیجه تقریباً مشابه در ناهمسوایی متغیر مستقل در هر یک از پژوهش ها می توان گفت دو پژوهش نسبت به هم در نتیجه دارای شباهت می باشند.

نتیجه حاصل از یافته های پژوهشی تقی زاده و همکاران (۱۳۹۷)، به ارزیابی اثربخشی آموزش معنویت درمانی گروهی بر سازگاری اجتماعی و پذیرش اجتماعی در بیماران زن مبتلا به مالتیپل اسکلروزیس نشان داد معنویت درمانی گروهی در بهبود سازگاری اجتماعی و پذیرش اجتماعی زنان مبتلا به ام اس تأثیر چشم گیری دارد و می تواند در برنامه ریزی مداخلات درمانی مانند افزایش سلامت روان و تقویت اعتماد به نفس، جرأت ورزی و بهبود روابط فردی بکار گرفته شود.

نتیجه حاصل از این پژوهش با نتیجه بدست آمده در پژوهش حاضر، معناداری رابطه بین معنویت و پذیرش اجتماعی را تأیید می کند. سعیدی (۱۳۹۶)، در پژوهش خود به بررسی نقش واسطه ای عزت نفس در رابطه بین سبک های دلبستگی با تاب آوری و پذیرش اجتماعی در بین دانشجویان دختر علامه طباطبایی پرداخت یکی از نتایج این پژوهش این است که بین عزت نفس با تاب آوری و پذیرش اجتماعی رابطه معنادار و مستقیم وجود دارد. از آنجا که جامعه آماری این پژوهش دانشجویان می باشند و با جامعه آماری پژوهش حاضر یکی می باشد و همچنین متغیر مستقل با وابسته با فرضیه پژوهش حاضر همخوانی دارد می توان گفت دارای شباهت است اما معناداری در پژوهش سعیدی همسوایی با پژوهش حاضر را رد کرد.

احمدی بالادهی و قربانی کوتنائی (۱۳۹۵)، در تحقیق خود با موضوع جایگاه معنویت در محیط کار و نقش آن بر عزت نفس سازمانی، به این نتیجه رسیدند که بین معنویت در محیط کار و عزت نفس سازمانی رابطه مستقیم و معنادار وجود دارد، نتیجه حاصل از این پژوهش با نتیجه پژوهش حاضر دارای همسوایی است. یافته های پژوهش قندهاری (۱۳۹۲)، که به بررسی موضوع اثربخشی گروه درمانی معنوی-مذهبی بر افزایش عزت نفس و معنویت دانشجویان مهاجر پرداخت نشان داد که شرکت در جلسات گروه درمانی با رویکرد معنوی-مذهبی باعث افزایش عزت نفس و معنویت دانشجویان مهاجر می گردد. جامعه آماری هر دو پژوهش در فضای دانشگاه بود و یکی از نتایج این تحقیق با پژوهش حاضر دارای همخوانی است و معناداری رابطه بین معنویت و عزت نفس را نشان می دهد.

نتایج بدست آمده در تحقیق حاضر مؤید این موضوع است که جامعه دانشگاهی بیشترین قربانیت را با محیط ها و نهادها و سازمان ها دارد نیز در آماده سازی و ورود دانشجویان به جوامع کلان نقش بسزایی دارد مسئولان محترم دانشگاه، می توانند فضایی جهت آموزش های غیر واحدهای درسی همچون برگزاری کارگاهها

به جهت پرورش انواع مهارتها و بالاخص مهارتهای زندگی، تفکر خلاق، مراقبه های اثر بخش و... تدارک ببینند. ضعف بزرگی است که دانشجو پس از گذران ایام تحصیلات عالیه هنوز مهارت های کافی هنگام رویارویی با مسائل و مشکلات را به سبب ضعف در سیستم آموزشی ندارد، چه بسا که ورود آن ها به محیط های اجتماعی بزرگتر سلامت روانی آنها را به سرعت تحت تأثیر قرار دهند. همچنین با توجه به نتایج تحقیق حاضر و مشخص شدن ارتباط معنایی میان عزت نفس و معنویت که شامل خرده مقیاسهای (خود آگاهی، نیازهای معنوی، فعالیت های معنوی و اهمیت اعتقادات معنوی) و همینطور ارتباط معنای معنویت با پذیرش اجتماعی، پیشنهاد می شود به همه افراد که به ارتقا میزان مطالعه، بهره مندی از کلاسها، فیلم ها و آموزش های مرتبط با معنویت، بعنوان یک برنامه مهم و لاینفک روزانه در زندگی خود اهمیت دهند، چرا که هر چقدر پایه های معنویت در زندگی مستحکم تر باشد بسیاری از مؤلفه های دیگر در ارتباط با آن از جمله پذیرش اجتماعی که همان همسو شدن فرد با سایرین و سایرین با فرد و در نهایت بهنجاری فرد در محیطی که در آن زندگی می کند اعم از خانه تا جامعه را تقویت می کند. ارتقای هریک از این مؤلفه ها در بهبود شرایط جسمی و روحی و همینطور بهبود نگرش فرد به دنیای درونی و بیرونی قابل تأمل است. افراد دارای درک از معنا، بهترین

نگرش را نسبت خود و جهان هستی دارند بالطبع در گسترش و انتقال این نگرش به سایرین پیش قدم خواهند بود. پیشنهاد می شود به افراد در جهت شناخت خویش همت کنند، و برای رسیدن به حال خوب در زندگی از کوچکترین و کم هزینه ترین امکانات در تولید آگاهی و در جهت نیل به خودسازی و بهبود توانمندی هایشان استفاده کنند و منتظر آن نباشند تا دیگران پیش زمینه و اقدامات لازم را برای رشد آنها فراهم کنند.

منابع و مراجع

- [۱] احمدی بالادهی، سیدمهدی؛ قربانی کوتنائی، مجید. (۱۳۹۵)، جایگاه معنویت در محیط کار و نقش آن بر عزت نفس سازمانی، دومین کنفرانس ملی علوم مدیریت نوین و برنامه ریزی فرهنگی اجتماعی ایران، قم، مرکز مطالعات و تحقیقات اسلامی سروش حکمت مرتضوی، صص ۸-۱.
- [۲] ثمری، علی اکبر؛ محمودی، عاطفه. (۱۳۸۵). بررسی تأثیر شرکت در مراسم اعتکاف بر عزت نفس و پذیرش اجتماعی دانشجویان، فصلنامه پژوهشهای تربیتی سال دوم، شماره نهم، صص ۱۱۸-۱۰۱.
- [۳] حسینی، ستاره. (۱۳۹۶). رابطه معنویت با ویژگی های شخصیتی در دانشجویان دانشگاه رازی کرمانشاه، دومین کنفرانس بین المللی مطالعات اجتماعی فرهنگی و پژوهش دینی، رشت، دانشگاه امام صادق (ع) پردیس خاوران.
- [۴] حق طلب، طاهره؛ خداینده لو، گیتا. (۱۳۹۴). تأثیر آموزش ابراز وجود بر پذیرش اجتماعی و کاهش کمرویی، همایش ملی مدیریت و آموزش، ملایر، دانشگاه ملایر، صص ۲۵-۱.
- [۵] حقیقی، محمد علی؛ معینی کربکندی، منصوره. (۱۳۹۴). بررسی رابطه معنویت در کار با خلاقیت کارکنان دانشگاه شهید بهشتی، دومین همایش بین المللی مدیریت و فرهنگ توسعه، تهران، مؤسسه سفیران فرهنگی مبین، صص ۱۶-۱.
- [۶] رستمیان، نرگس؛ رستمیان، امید. (۱۳۹۸). بررسی رابطه پذیرش اجتماعی و پرخاشگری در دانشجویان مهاجر، نخستین کنفرانس ملی علوم انسانی و توسعه، شیراز، دانشگاه پیام نور استان فارس، مرکز توسعه آموزشهای نوین ایران (متانا)، صص ۶-۱.
- [۷] زحمت کش، نسرين؛ شجاع، علیرضا. (۱۳۹۴). مقایسه کیفیت زندگی، پذیرش اجتماعی و رفتار منطقی بین دو گروه دختران فراری از منزل و دختران در خانواده، کنفرانس بین المللی پژوهش در علوم و تکنولوژی، با حمایت مؤسسه مدیران ایده پردازان پایتخت ایلینا، انجمن اقتصاد و انرژی، دوره ۱، صص ۱۳-۱.
- [۸] سعیدی، سعیده. (۱۳۹۶). پایان نامه بررسی نقش واسطه ای عزت نفس در رابطه بین سبکهای دلبستگی با تاب آوری و پذیرش اجتماعی، دانشگاه علامه طباطبائی دانشکده روان شناسی و علوم تربیتی، صص ۱۲۳-۱.
- [۹] صالح صدق پور، بهرام؛ محمودیان، مجید؛ سلمانیان، حمیدرضا. (۱۳۸۸). بررسی تأثیر آموزش آموزه های قرآنی بر بهبود پذیرش اجتماعی، فصلنامه تخصصی پژوهشهای میان رشته ای قرآنی، سال اول، شماره دوم، صص ۲۶-۱۷.
- [۱۰] علوی اندارجمی، سیده صدیقه؛ صغری سینا، فاطمه. (۱۳۹۸). رابطه بین هوش هیجانی و رضایت از زندگی با نقش میانجی عزت نفس در بین دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد نکا، پنجمین کنفرانس ملی نوآوری های اخیر در روانشناسی، کاربردها و توانمندسازی با محوریت روان درمانی، تهران، دانشگاه شمس گنبد، صص ۱۱-۱.
- [۱۱] قندهاری، لیلیا. (۱۳۹۲). پایان نامه اثربخشی گروه درمانی معنوی-مذهبی بر افزایش عزت نفس و معنویت دانشجویان مهاجر، دانشکده علوم تربیتی و روان شناسی، دانشگاه فردوسی مشهد، صص ۹۷-۱.
- [۱۲] محمدی، عبدالرضا؛ عباسیان، محمد. (۱۳۸۹). بررسی عوامل مؤثر بر تقویت و ارتقای معنویت دانشجویان بررسی موردی دانشجویان دانشگاه افسری امام علی (ع)، فصلنامه علمی پژوهشی مدیریت نظامی، شماره ۳۹، مقاله ششم، صص ۱۹۴-۱۶۳.
- [۱۳] موقرافضلی، فاطمه السادات. (۱۳۹۵). پایان نامه رابطه نگرش به زندگی با بلوغ اجتماعی و پذیرش اجتماعی کودکان و نوجوانان تحت پوشش کانون پرورش فکری دیلمقانی کرمان، دانشگاه آزاد اسلامی واحد مرودشت دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی، صص ۷۳-۱.
- [۱۴] مؤمنی، خدامراد؛ شهبازی راد، افسانه. (۱۳۹۲). رابطه معنویت، تاب آوری و راهبردهای مقابله ای با کیفیت زندگی دانشجویان، نشریه علوم رفتاری، شماره ۲.
- [۱۵] ناصری، الهام؛ کورش نیا، مریم. (۱۳۹۶). بررسی رابطه بین گرایش به تفکر انتقادی و پذیرش اجتماعی به واسطه هوش اخلاقی در دانشجویان، چهارمین کنفرانس بین المللی نوآوری های اخیر در روانشناسی، مشاوره و علوم رفتاری، تهران، دانشگاه نیکان، صص ۱۰-۱.
- [۱۶] ناصری، الهام. (۱۳۹۵). پایان نامه بررسی رابطه بین گرایش به تفکر انتقادی و پذیرش اجتماعی به واسطه هوش اخلاقی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد مرودشت دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی، صص ۹۵-۱.

- [۱۷] نبوی، سیدجمال الدین؛ خرازی افرا، محمد؛ خرازی ارا، مصطفی. (۱۳۹۳). بررسی رابطه بین رشد معنویت و شادکامی دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم پزشکی تهران، اولین کنفرانس بین المللی روان شناسی و علوم رفتاری، تهران، مؤسسه همایشگران مهر اشراق، مرکز همایشهای دانشگاه تهران، صص ۱۲-۱.
- [۱۸] یارمحمدیان؛ احمد. (۱۳۸۵)، بررسی ارتباط خود پنداره و عزت نفس دردانشجویان خلاق و غیر خلاق، مجله علوم تربیتی و روانشناسی دانشگاه سیستان و بلوچستان، سال سوم، شماره ۴، صص ۱۲۲-۱۰۹.
- [19] Brown, D. Carney, J. Parrish, M. Klem, J. (2013). The Relationship between Spirituality and Mental Health, *Journal of Spirituality in Mental Health*, 15(2), 107-122.
- [20] Jung, JM & kyung, JH. (2015). Relationship between Self-Esteem and Mental Health According to Mindfulness of University Students, *Indian Journal of Science and Technology*, 8(21
- [21] Shantibala Devi, K & Zevina Chanu, N. (2019). Relationship between Self- Esteem and Aggressive Behaviour among Youths, *Journal Of Medical Science And Clinical* 7 (3) , 14-17.